

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.I.506/2020/10.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Csák Zsolt, a tanács elnöke

Dr. Sebe Mária, előadó bíró

Dr. Domonyai Alexa, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2020. december 1.

Az ügy tárgya: csalás büntette

Terhelt: Terhelt1

Első fok: Debreceni Járásbíróság szám1 ítélet, 2019. március 4.,

tárgyalás

Másodfok: Debreceni Törvényszék szám2 ítélet, 2020. február 12.,

tárgyalás

Az indítvány előterjesztője: a védő

Az indítvány iránya: a terhelt javára, hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette miatt Terhelt1 ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Debreceni Járásbíróság szám1 számú ítéletét és a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság szám2 számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a terheltet pótmagánvádló1 pótmagánvádló részére 18.000 (tizennyolcezer) forint bűnügyi költség megfizetésére.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Debreceni Járásbíróság pótmagánvádas eljárásban a 2019. március 4. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett szám1 számú ítéletével Terhelt1 terheltet bűnösnek mondta ki csalás büntetéseben [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 373. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont].

[2] Ezért öt egy év hat hónap – végrehajtásában három évi próbaidőre felfüggesztett – börtön fokozatú szabadságvesztés büntetésre ítélte azzal, hogy végrehajtása elrendelése esetén legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra. A terheltet kötelezte pótmagánvádló1 magánfél részére 18.000.000 forint kártérítés és kamata, valamint a megítélt polgári jogi igény illetékének az állam javára történő megfizetésére, ezt meghaladó polgári jogi igényének érvényesítésével a magánfelet egyéb törvényes útra utasította. Rendelkezett továbbá a bűnügyi költségről.

[3] Védelmi perorvoslatokat elbírálva a másodfokon eljáró Debreceni Törvényszék a 2020. február 12. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett szám2 számú ítéletével a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezést megváltoztatta, ezt meghaladóan helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

[4] Az elsőfokú bíróság által megállapított (elsőfokú ítélet 3-5. oldal) és a másodfokú bíróság által korrigált (másodfokú ítélet 3. oldal [10]-[12] bekezdése) történeti tényállás lényege a következő:

[5] A terhelt által vezetett cég1 és a magánvállalkozói tevékenységet folytató pótmagánvádló1 pótmagánvádló beszállítói voltak a helység1ben működő cég2.-nek, akként,

hogy az általuk szállított anyag ellenértékét – közbeékelődő tevékenységgel – a egyéb érdekelt1 tulajdonában lévő és általa képviselt cég3 (cím5) volt köteles részükre kifizetni. Mivel az erőmű tevékenysége egy idő után gazdaságtalannak bizonyult, nem teljesítette a beszállítóival, köztük a cég3-vel szemben keletkezett tartozásait. Ekként a cég3 a beszállítók felé fizetéseképtelenné vált, nagyszegű tartozást halmozott fel; a cég1-vel szemben összesen 76.941.022 forint, míg pótmagánvádlól pótmagánvádlóval szemben 82.724.965 forint tartozása keletkezett. Az erőművel közvetlen gazdasági kapcsolatban álló egyéb érdekelt2 vállalkozó nagy összegű kifizetetlen követelését a cég2-vel szemben polgári eljárásban kívánta érvényesíteni, emiatt a cég2 működése veszélybe került és csődeljárás fenyegette. Ha az erőművet csőd folytán bezárták volna, úgy a cég3-nek esélye sem lett volna rá, hogy a vele szemben fennálló nagyszegű követeléseket kielégítse. Ezért egyéb érdekelt1 annak érdekében, hogy a cég2 működőképes maradjon és kitermelhesse az ő követelésének fedezetét, a cég1-nek és pótmagánvádlól magánvállalkozónak fedezetként egy általa 220 millió forintban megjelölt értékű helység2 ingatlant ajánlott fel azzal, hogy a pótmagánvádló vesse latba személyes jóbaráti kapcsolatát annak érdekében, hogy egyéb érdekelt2 leállítsa a követelése iránt a cég2-vel szemben indított eljárást. A terhelt és a pótmagánvádló előzetesen abban egyeztek meg, hogy a kettejük részére átengedett ingatlan mindkét cég követelésének fedezetül szolgál, de a tulajdonjogot okirattal csupán a cég1 szerzi meg és az ingatlannyilvántartásba is tulajdonosként csak a kft. kerül be. Az előzetes egyeztetést követően a pótmagánvádló felvette a kapcsolatot egyéb érdekelt2tal, biztosította követelésének kiegyenlítését és ennek fejében egyéb érdekelt2 leállította a cég2-vel szembeni végrehajtási eljárást. egyéb érdekelt1 abban a feltevésben kötötte meg az ingatlanátruházási szerződést, hogy az ingatlan egyaránt fedezetül szolgál a cég1 és pótmagánvádlól vállalkozó követelésének. A terhelt azonban valós szándékát illetően a pótmagánvádlót megtévesztve, az ingatlan tulajdonjogának tényleges és kizárólagos megszerzésére törekedett. Az ingatlannyilvántartásba bejegyzést követően a terhelt az egyébként 66 millió forintot érő ingatlan átépítését azonnal megkezdte, miközben azzal hitegette pótmagánvádlólt, hogy idővel sor kerül köztük az elszámolásra. Csak 2016. elején közölte a pótmagánvádlóval, hogy nem áll szándékában a megszerzett ingatlan tényleges hasznán osztozni és követelését kiegyenlíteni. A terhelt pótmagánvádlól megtévesztésével jogtalan haszonszerzési célzattal a egyéb érdekelt1 által részükre fele-fele arányban átadott ingatlan egészének megszerzésére törekedett, és ezzel a pótmagánvádlónak (az ingatlan megszerzéséhez szükséges költségek levonása után 36 millió forintot érő ingatlan fele részét kitevő) 18 millió forint kárt okozott, amely nem térült meg.

[6] II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára hivatkozással a bűnösség megállapítása miatt, valamint a Be. 648. § b) pontjára illetve a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára és a 608. § (1) bekezdés b) pontjára utalással kizárt bíró eljárását kifogásolva.

[7] 2.1. A felülvizsgálati indítvány anyagi jogi alapja tekintetében azon álláspontjának adott hangot, hogy a vád nem tartalmazza, hogy milyen tévedésbe ejtő magatartást tanúsított a terhelt, s az elsőfokú bíróság sem rögzíti tényállásában, hogy konkrétan milyen állítással tévesztette meg a terhelt jogtalan haszonszerzési célzattal a sértettet. A másodfokú bíróság indokolása szerint a terhelt pótmagánvádlól sértettet az ingatlannal kapcsolatos szerződés aláírásakor azzal az ígérettel tévesztette meg, miszerint az ingatlan értékesítéséből származó vételárból részesülni fog, miközben a szándéka az ingatlan tulajdonjogának kizárólagos megszerzése volt, amiről pótmagánvádlól sértett nem tudott. Dátumszerűen azonban nem

állapítható meg, hogy ez az adásvételi szerződés (2015. július 30.) vagy már a jelzálogjogszerződés (2014. augusztus 12.) aláírásakor történt-e. Mivel a történeti tényállás kellő részleteséggel nem tartalmazza az elkövetés konkrét körülményeit, a bűnösségre irányuló következtetés levonására sem alkalmas. Ezt meghaladóan a védő kétségbe vonta, hogy a terhelt jogtalan haszonszerzési célzat vezérelte volna, mivel kizárólag a céget megillető jogos követelések biztosítása céljából cselekedett. Még ha eshetőleges szándéka megállapítható volna is, az nem elegendő a kizárólag egyenes szándékot (célzatot) kívánó csalásban a bűnösség megállapításához. Azt is vitatta, hogy a terhelt magatartásával okozati összefüggésben pótmagánvádló¹nak kára származott volna.

[8] 2.2.Eljárási okként arra hivatkozott, hogy az elsőfokon eljáró bíró elfogult volt, mivel a járásbíró³ elnökeként közvetlen munkakapcsolatban állt a sértett testvérével, egyéb érdekelt³, aki ugyanazon a bíróságon elnökhelyettesként teljesített szolgálatot. Erről a hozzátartozó viszonyról a terhelt és az őt az alapeljárásban képviselő (helység³ székhelyű) védő nem tudott, így korábban nem volt módja bejelenteni.

[9] A védő beadványában elsődlegesen a terhelt felmentését, a kártérítés, eljárási illeték és bünygi költség megfizetésére kötelezésének mellőzését, másodlagosan az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására kötelezését kérte.

[10] A pótmagánvádló jogi képviselője a Be. 815. § (3) bekezdése alapján 2020. szeptember 30-án előterjesztett nyilatkozatában az általa alaptalannak tartott felülvizsgálati indítvány elutasítását indítványozta és arra is kitért, hogy az utólag előterjesztett elfogultsági kifogásnak nincs ténybeli alapja, mivel egyéb érdekelt³ már a bűncselekménnyel összefüggésben tett feljelentés esetén sem volt bírósági vezető a egyéb¹, így – még ha tudott is az eljárás megindulásáról – semmilyen befolyást nem gyakorolhatott az elsőfokú tanács tagjaira. A felülvizsgálati eljárásban végzett közreműködéséért költségigényt is megfogalmazott.

[11] A védő a pótmagánvádló képviselőjének észrevételére 2020. november 4-én a terhelt ellen folyamatban lévő végrehajtási eljárásról csatolt okiratokat, továbbra is fenntartva, hogy álláspontja szerint a tényállás nem tartalmazza a csalás törvényi tényállási elemeit és a kizárási ok is fennáll.

[12] **III.** A védő felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[13] 3.1. A védő szerint az elsőfokú bíróság (bírája) elfogult volt.

[14] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen eljárási szabálysértés miatt helye van [Be. 648. § b) pont]. Eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg [Be. 649. § (2) bekezdés d) pont]. A Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja alapján ún. feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértés, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

[15] Bíróként nem járhat el, akitől az ügy elfogulatlan megítélése – a jelen ügyben közömbös a)-d) pontokban meghatározottaktól eltérő – egyéb okból nem várható [Be. 14. § (1) bekezdés e) pont].

[16] A 25/2013. (X. 4.) AB határozatában az Alkotmánybíróság kimondta: az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott felülvizsgálati eljárást megalapozhatja a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány (rendelkező rész 1. pont) abban az esetben is, ha a kizárási ok a jogerős döntés meghozatalát követően merült fel; a törvény egyéb szabályainak megfelelő felülvizsgálati indítványt érdemben kell vizsgálni, értékelni és elbírálni (indokolás [50]).

[17] A 25/2013. (X. 4.) AB határozat értelmében a bíró elfogultságára hivatkozás csak azok esetében képezhet felülvizsgálati okot, „akik első ízben, olyan konkrét körülményt kívánnak érvényesíteni, amelyről bizonyítják, hogy a jogerős ítélet meghozatalát követően szereztek tudomást” (indokolás [40]).

[18] A terhelt a felülvizsgálati indítvány benyújtására védőjének 2020. március 25-én adott meghatalmazást, ekkor szerzett tudomást a pótmagánvádló és az elsőfokon eljáró bíróság elnökhelyettesének állítólagos hozzátartozói kapcsolatáról. Az arra jogosult a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjában szabályozott (elfogultságra alapozott) kizárási okot a tárgyalás megkezdése után csak akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást, és azt három napon belül bejelenti [Be. 15. § (4) bekezdés]. Miután a 25/2013. (X. 4.) AB határozat kizárólag azok számára nyitotta meg a felülvizsgálati utat, akik a bíróság ügydöntő határozatának jogerőre emelkedése után szereztek tudomást az elfogultságról, teljesült az „utólagos első ízbeni” vitathatóság feltétele. Ehhez képest a 2020. március 28-án előterjesztett felülvizsgálati indítvány elkésettnek nem tekinthető és az Alkotmánybíróság határozatában kifejtettek alapján felülvizsgálati okot képezhetne.

[19] A védő felülvizsgálati indítványa azonban a bírói elfogultságra hivatkozás tekintetében nem helytálló.

[20] Az elsőfokú eljárás idején és jelenleg is hatályos Be. 14. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint a jelenlegi eljárási törvény nem veszi át azt a szabályt, hogy nem járhat el az ügyben – a Kúria kivételével – az a bíróság, amelynek elnöke, illetőleg elnökhelyettesével szemben az ügynevezett objektív kizárási okok valamelyike merült fel. Mivel a bírói függetlenség elvéből következően e bírósági vezetők az ügy érdemét érintően, illetve szakmai kérdésekben nem adhatnak utasítást az eljáró bírónak, e személy automatikusan nem válik elfogulttá attól, hogy például a bíróság elnökének hozzátartozója védőként járt el az adott ügyben. A törvény a bíróra bízta annak megítélését, hogy tud-e elfogulatlanul ítélni a konkrét ügyben.

[21] Azt a törvényi feltételt, miszerint az ügy elfogulatlan megítélése valamely bírótól nem várható, csak az adott konkrét ügy valóságos tényei alapján lehet megállapítani, s csak olyan feltárt adatok alapján, amelyek a bíró pártatlansága iránt észszerű (megalapozott) kételyt

ébreszteti alkalmasak (EBH 2014. B.4.) Ezen ún. relatív kizárási ok esetében mérlegelni kell, hogy alkalmazásának feltételei fennállnak-e. Erre tekintettel csak az adott ügyhöz kötött konkrét és valóságos tények vizsgálhatóak az elfogultság megítélésekor, s e kizárási ok csupán akkor állapítható meg, ha az ügy körülményeinek elemzése alapján a bíró pártatlanságát illetően – konkrét indoknál fogva – észszerű kétely keletkezett.

[22] Jelen ügyben azonban ilyen körülmények a kizárás iránti indítványból nem állapíthatók meg, nem is valószínűsíthetők. A bírói gyakorlat egyértelmű és következetes abban, hogy az indítványban hivatkozott általános jellegű kifogás nem alapozhatja meg egy adott bíróság, jelen esetben a járásbíróság bírának kizárását, nem kérdőjelezheti meg az eljáró bíró pártatlan igazságszolgáltatási tevékenységét.

[23] 3.2. A védő anyagi okból alapvetően a bűnösség megállapítását sérelmezte.

[24] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelynek csak a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 648-649. §-ában meghatározott okokból van helye, a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja.

[25] A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amely nem nyitja meg a megállapított tények vitathatóságának lehetőségét.

[26] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt helye van [Be. 648. § a) pont]. A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét [Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont].

[27] A felülvizsgálat alapvető szabálya, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható (BH 2004.102.).

[28] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a – minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül – kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

[29] Ugyanakkor a védő az indítványban kifejezetten az irányadó tényállást, illetve a bíróság mérlegelésének a helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta,

átértékelését célozta, és mindezen keresztül kifogásolta a bűnösség megállapítását, ami a felülvizsgálati eljárásban kizárt.

[30] A Kúria abból indult ki, hogy a felülvizsgálati eljárásban az irányadó tényálláshoz kötöttség olyannyira szigorú szabály, hogy a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálendő el abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített és ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.), vagy más megfogalmazásban: az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e vagy sem (BH 2016.264. [16], BH 2010.324. indokolás).

[31] A Kúria utal arra is, hogy az ítéleti tényállás személyi és történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de ún. belső történések, tudati tények is lehetnek (BH 2005.167.); a tudattartalom ténybeli megállapítása lehet a tényállás része, ezért a tudati tények a felülvizsgálati eljárásban nem vitathatóak (BH 2011.3.).

[32] Aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart, és ezzel kárt okoz, csalást követ el [Btk. 373. § (1) bekezdés].

[33] A csalás bűncselekménye célzatos, mivel a jogtalan haszonszerzésre irányul. Ebből következően a bűncselekmény kizárólag egyenes szándékkal valósítható meg, eshetőleges elkövetés nem jöhet szóba. A célzat vonatkozásában az elkövető tudatának át kell fognia a haszon jogtalan voltát. A célzott haszon jogtalansága azt jelenti, hogy az elkövetőnek sem objektíve, sem szubjektíve nincs jogcíme a haszonra.

[34] A csalás bűncselekményének megállapításához három egymást kiegészítő okozati összefüggés megléte szükséges:

1. A megtévesztő magatartás idézze elő a tévedést.
2. A tévedésnek kell kiváltania a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezését.
3. A megtévesztett vagyoni jogi rendelkezése és a kár között okozati összefüggésnek kell fennállnia. A kárt közvetlenül ugyanis nem a megtévesztés, hanem a sértett vagyoni jogi rendelkezése okozza. A jogtalan haszonszerzés pedig nem önálló tényállási elem, hanem a célzat (BH 2011.160.).

A csalás első elkövetési magatartása a tévedésbe ejtés. A tévedésbe ejtéssel megvalósított csalási magatartás legfőbb jellemzője, hogy a kár az elkövető részéről kifejtett tévedésbe ejtéssel okozati összefüggésben kialakult tévedés eredményeként tett vagyoni jogi rendelkezés hatására következik be. Általánosan állapítható meg, hogy a csalás bűncselekménye esetén a sértett mindig valamely, a polgári jog szabályai szerint értékelhető jognyilatkozatot tesz a megtévesztés hatására, és ezzel okozati összefüggésben keletkezik nála vagy harmadik személynél kár.

[35] A csalás második elkövetési fordulata a tévedésben tartás. Ebben az esetben az elkövetőnek nincs szerepe a tévedés kialakulásában, azonban a sértett tévedését felismerve azt kihasználja. A csalás ezen fordulata esetében a tévedés bekövetkeztében az elkövető aktív magatartást nem tanúsíthat. Lényegében a tőle függetlenül keletkezett tévedést megerősíti, kihasználja, illetve nem oszlatja el. A tévedésben tartás passzív magatartással is megvalósulhat. A tettes passzivitása ilyenkor a tévedésben tartást eredményezi. A tévedés tehát – az előzőekre figyelemmel – a tettesen kívül álló okból keletkezett, de az elkövető azt felismerte, és azt felhasználva okoz kárt. A tévedésben tartásnak ebből következően nem kell olyan aktív magatartásban megnyilvánulnia, amely a tettesen kívüli okból keletkezett tévedést erősíti vagy tartja fenn.

[36] A csalás elkövetése többszörös okozatosságot feltételez: tipikusan akként valósul meg, hogy a tettes a tévedésbe ejtő magatartásával a passzív alanytól akarati hibát idéz elő, aki ennek következményeként tesz olyan jognyilatkozatot, amelyet egyébként nem tenne, a jognyilatkozat következtében pedig akár ő maga, akár más személy károsodik. A csalás megállapításának nem szükségszerű feltétele, hogy az elkövetési magatartás tanúsítása révén a tettes vagy más jogtalan hasznot szerezzen, elégséges, ha a saját vagy más részére való jogtalan haszonszerzés a tettes célja, az elkövetési magatartást e cél elérését kívánva valósítja meg (BH 2014.69.I.).

[37] A tudati tények e meghatározásának a felülvizsgált ügyben meghatározó módon abban a tekintetben van jelentősége, hogy a terhelt a tényállásban rögzített csalási cselekményét úgy követte el, hogy már az ingatlan megszerzésekor sem állt szándékában a fedezetet személyes közbenjárásával biztosító pótmagánvádló követelésének teljesítése, azonban erre vonatkozóan jogtalan haszonszerzés érdekében a sértettet megtévesztette.

[38] Az elsőfokú bíróság által megállapítás tényállás szerint „egyéb érdekeltnek tudomása volt arról, hogy a vádlott és pótmagánvádló pótmagánvádló előzetesen abban egyeztek meg, hogy a kettőjük részére átengedett ingatlan tulajdonjogát okirattal csupán a cég1 szerzi meg, és kettőjük egyező akarata folytán az ingatlannyilvántartásba is csak a cég1 került bejegyzésre mint tulajdonos. egyéb érdekelt az ingatlan értékét 220 millió forintban jelölte meg, amely egyébként valóban fedezhette volna a két követelés kiegyenlítését, még a rajta fennálló terhek kiegyenlítése mellett is.” (elsőfokú ítélet 4. oldal második bekezdése).

[39] „egyéb érdekelt abban a feltevésben kötötte meg a szerződést, hogy a vádlott és a pótmagánvádló között – általa is tudottan – szóban kötött megállapodás értelmében az ingatlan ténylegesen a cég1 és pótmagánvádló vállalkozó követelésének fedezetére szolgál, az ingatlan mindenkor forgalmi értékének megfelelően. A vádlott maga részéről a szerződés aláírásakor az ingatlan tulajdonjogának kizárólagos megszerzésére törekedett, megtévesztve pótmagánvádlót a valós szándéka felől. A szerződés alapján a helység2 Járási Hivatal adásvétel jogcímén 2015. szeptember 3. napján a cég1 1/1 tulajdonjogát bejegyezte a fentebb írt ingatlanra. Ezt követően a vádlott a pótmagánvádló többszöri kérdése ellenére halogatta az ingatlan megtekintését, illetőleg az azzal kapcsolatos megállapodás teljesítését és pótmagánvádlót abban a tévedésben tartotta, hogy idővel sor került az elszámolásra és rendezik a befolyó ellenértékből vagy megváltásból a kettejük közötti arányban az ellenérték megosztását...” (elsőfokú ítélet 4. oldal harmadik és negyedik bekezdése).

[40] „Terheltl a szerződés megkötésének időpontjában pótmagánvádlólt az ügyletkötésről és annak tartalmáról nem tájékoztatta, az ez időben 66 millió forintot érő ingatlant azzal a jogtalan haszonszerzési célzattal íratta saját cége nevére, és ezzel meg is akadályozta azt, hogy pótmagánvádlól törvényes alapon lépéseket tehessen a követelésének vagy követelése egy részének a helység² ingatlan értékesítése útján történő érvényesítésére.” „Ezt követően folyamatosan tévedésben tartotta...”, „...pótmagánvádlólt megtévesztette, illetőleg tévedésben tartotta és ezzel 18 millió forint kárt okozott a pótmagánvádló sértettnek, amely kár nem térült meg.” (elsőfokú ítélet 5. oldal második, harmadik, negyedik bekezdése).

[41] A határozat indokolásában a járásbírósa kifejtette, hogy a terhelt a tényállásban írt tevékenységével kárt okozott a sértettnek, amely amiatt érte pótmagánvádlólt, hogy a egyéb érdekeltl általa fele-fele arányban részükre rendelkezésre bocsátott ingatlan fele részétől elesett, s ezzel a saját vagyona csökkent. Az ingatlan szakértő által megállapított megszerzési korai tényleges forgalmi értéke 66 millió forint volt, amelyből a megszerzéshez szükséges költségek levonása folytán 36 millió forint maradt, amelynek fele képezi az elkövetési értéket. A vagyonban bekövetkező értékcsökkenés nem csak azt jelenti, hogy valakinek a birtokában lévő vagyonában következik be tényleges értékcsökkenés, hanem azt is, ha az őt megillető, számára biztosított vagyont valaki elvonja tőle. Számtalan törvényi tényállás valósul meg akként, hogy egy jogosult számára feladott pénzküldeményt vagy más dolgot jogtalan haszonszerzés végett más vagy mások tévedésbe ejtésével úgy szerez meg valaki, hogy nem jut el a dolog vagy az érték a célzott személyhez. Jelen esetben egyéb érdekeltl és pótmagánvádlól viszonylatában fennállt egy pótmagánvádlólt megillető fizetési kötelezettség, és ennek (részben) ellenértékét képezte volna a egyéb érdekeltl által mindkettőjük számára átadott ingatlan értékesítéséből befolyható ellenérték fele része. Jelen esetben tehát sem büntetőjogi fogalmát illetően, sem polgári jogi fogalmát illetően nem elmaradt haszonról, hanem a vagyonban bekövetkezett értékcsökkenésről, vagyis kárról van szó. (elsőfokú ítélet 11. oldal utolsó bekezdése, 12. oldal első bekezdése)

[42] A fentiekből adódóan a kötelezően irányadó tényállás maradéktalanul tartalmazza az adott bűncselekmény törvényi tényállásának alapjául szolgáló tényeket: az első- és másodfokú bíróság részletes indokolást adott arra nézve, hogy a terhelt felülvizsgálati indítvány szerinti védekezését miért nem fogadta el.

[43] Ezért a Kúria nem vizsgálhatta a védő irányadó tényállással merőben ellentétes érveinek helytállóságát.

[44] A kifejtettek értelmében a Kúria – a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen, a Be. 656. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva – a védő felülvizsgálati indítványának nem adott helyt, és a bíróság jogerős ügydöntő határozatát nem ügydöntő végzéssel hatályában fenntartotta [Be. 662. § (1) bekezdés].

[45] A pótmagánvádló képviselőjének költségigényére a bűnügyi költségre [Be. 145. § (1) bekezdés c) pont] vonatkozó szabályok az irányadók. A 2018. július 1-jétől hatályos a 32/2017. (XII. 27.) IM rendelet 7. § (1), (4) és (7) bekezdéseiben foglaltak alapján a pótmagánvádló képviselője díjának megállapítására – a kirendelt védőre vonatkozó szabályozást – kell megfelelően alkalmazni (BH 2019.162.II.).

[46] A felülvizsgálati eljárásban a kirendelt védőt tehát, amennyiben a felülvizsgálati indítványt nem ő készítette és eljárási cselekményre (nyilvános ülés tartására) nem kerül sor, önmagában a felülvizsgálati indítványra tett észrevételért nem illeti meg díjazás (BH 2019.217. IV. pont), ugyanakkor az észrevétel mögött nyilvánvalóan felkészülés áll, ami díjazás nélkül nem maradhat, s részére felkészülési díj állapítandó meg (BH 2020.287.).

[47] A pótmagánvádló jogi képviselő által megfogalmazott költségigény felkészülés során keletkezett költségnek tekinthető, amelynek minimuma az óradíj háromszorosa.

[48] Ennek megfelelően a Kúria a pótmagánvádló jogi képviselője részére az észrevétel elkészítéséért – háromórai tevékenységet igénylő munkavégzés miatt – 18.000 forint felkészülési díjat állapított meg.

[49] A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, ami következik a Be. 458. § (3) bekezdésből is, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete sem tartalmaz. A végzés ellen tehát nincs helye fellebbezésnek.

[50] Felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2020. december 1.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró